

Szerkesztőszék címe:

Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 261 szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 28 K.
Félévre — — — 14 K.
Negyedévre — — — 7 K.
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Kedd, november 14.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távlati jelentései. —

***

A háboru mai eseményei.

**

Az entente macedóniai offenzívájának kudarcra. — El-
pusztult orosz dreadnought. — Apponyi Berlinben.

***

— A mai nap hírei. —

Az entente macedóniai offenzívájának kudarcra.

Budapest, nov. 14. A bolgár főhadiszállásról jeleik az Estnek:

Lukov ezredes vezérkari főnök a harctéri helyzetről nyilatkozva, az entente macedóniai offenzívájáról a következőket mondotta:

— Románia beavatkozásakor megkezdődött Sarrail nagy szeptemberi offenzívája. Először a Strumánál próbálkozott s napokon át az angolok tűzérése elárastotta állásainkat gránátokkal. Három nap alatt százezer gránátot pazaroltak el.

Velük egyidőben a franciák is offenzívát kezdtek a Doiran-tónál. Három teljes francia hadosztályt vetettek harcba, hogy a Vardar völgyében előrenyomuljanak. Tizenöt napi sikertelen kísérlet után azonban a tervet föl kellett adni.

Közben megkezdődtek a hadműveletek Monasztir ellen és a Cserna-folyó irányában. A bolgár katonák akkor még nem ismerték a pergőtűzet. Sarrail offenzívájának egyetlen sikere Florina elfoglalása volt, ami kétes értékű, mert Florina görög területen van. Mi visszavonultunk Kenalitól délre Florina—Monasztir fele utjáig.

Október 5-ikén kezdődött az új francia-szerb offenzíva a Kenalitól nyugatra. Azonban az ellenség rettenetes veszteségeket szenvedett. Egyik dandárunk drótakadályai előtt háromezernél több francia holtteste feküdt.

Monasztir előtt és a Csernánál va-

lószerűleg új heves támadás előtt állunk, de a helyzetet kis ingadozásoktól eltekintve, szilárdnak tekintjük. Az ellenséges táborban vérhas is pusztít.

Megállapíthatjuk, hogy a két hónapos offenzíva alatt a szerbek létszámuk felét veszítették.

Roques francia hadügyminiszter látogatása összefügg a kérdéssel, nem volna-e jobb abbahagyni a szaloniki-i vállalkozást és lehetséges, hogy Roques látogatása alatt még egy kétségbeesett kísérlet fog történni vonalaink áttörésére, de a kísérletnek ellent fogunk állani.

Elpusztult orosz dreadnought.

Budapest, nov. 14. Kopenhágából sürgönyzik: Az orosz admirálisok a következőket jelenti:

Október 20-ikán reggel a szebasztópoli kikötőben az Imperatrice Marija sorhajón tűz támadt, amely robbanást okozott. A tűz az olajtartályból keletkezett s a tisztek és a legénység önfeláldozó munkája ellenére, áttért a municiókamrára is. **A hajó elsüllyedt, négy tiszt, száznegyvenöt ember a vízbefuladt, ezenfelül hatvannégyen meghaltak égési sebeikkbe.** A hajó a szebasztópoli révben nem mélyen fekszik s remélhető, hogy kiemelhetik.

Budapest, nov. 14. Stockholm-ból sürgönyzik:

Az Imperatrice Marija háromnegyed óra alatt pusztult el. A dreadnoughton támadt tűz végzetes lehetett volna az

egész városra, mert a kikötőben igen sok petroleum van. A többi ott állomásozó hajók nagy veszedelemben forogtak. Hogy a lőszerkamra felrobbanását megakadályozzák, a hajót anyira elárastották vízzel, hogy voltaképpen ennek következtében süllyedt el. **A hajó tonnatartalma 22.860.**

A Deutschland újra utrakészen áll.

Budapest, nov. 13. Amsterdamból sürgönyzik: A Times jelenti:

A Deutschland készen áll a hazautazásra. A Deutschland rakománya a következő: kilenc kocsirakomány nikkellel, tíz kocsirakomány nyers gummi, három kocsirakomány chrom és egy kocsirakomány vanadium.

Apponyi Berlinben.

Budapest, nov. 14. Berlinből sürgönyzik:

Apponyi Albert gróf az Est itteni tudósítójának kijelentette, hogy beszélgetett Jagow és Zimmermann államtitkárokkal s megerősödött benne az a meggyőződés, hogy a magyaroknak és németeknek a dolgokról egyező felfogásuk van. Apponyi szerint a béke előfeltételeihez szükségesek, hogy ellenségeink lemondjanak arról a vágyukról, hogy Németországot és a monarchiát megsemmisíteni akarják.

Sarrail lefegyvereztetett egy orosz ezredet.

Budapest, november 14. Szófiából sürgönyzik:

A nyugatmacedóniai fronton egy orosz hadosztály is küzd, amelyből a novemberi offenzívában egy egész ezred megtagadta Sarrail parancsainak teljesítését. Az ezredet, amely a hadosztály magva volt, Sarrail rendeletére **lefegyverezték**, bár a hadosztályparancsnok erélyesen tiltakozott ellene.

HIREK.

— **Hivatalos jelentések november hó 13-ikáról.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harctéri eseményekről:

Höfer jelentései:

Keleti harctér:

Károly főherceg vezérezredes hadseregarcvonala: Orsova-területén a Szurduki műút mentén és a Vöröstorony-szorostól délkeletre hasztalanul rontott neki az ellenség csapatainknak. Kampolungtól északnyugatra osztrák-magyar és német osztagok kivetették a románokat a szivósan védelmezett Candesti helységről. Sósmezőtől kétoldalt több román támadást visszavertünk. A Tölgyes-szakaszon osztrák-magyar és német csapatok rohammal elfoglalták Holotól északra a Bippa-Arsurilo hegyet. Az oroszok Tölgyestől délkeletre és Belbornál nagy erőket vetettek oszlopaink ellen. Támadásaik összeomlottak. Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregarcvonala: Különös esemény nem volt.

Olasz és délkeleti harctér:

Semmi ujság.

Események a tengeren:

A november 12-ről 13-ra virradó éjszaka tengerészeti repülőink bombákat dobtak a Ponta Lavoscuri gyártelepekre és a ravennai vasuti telepekre. A hatás pusztító volt. Az előbbi helyen telitalálatot értek el két cukorfinomítóban, a villamosműveken és a vasuti hidon és több tüvést figyeltek meg. Ravenában teliben találtak az állomási épületet és az összes repülőgépek sértetlenül tértek vissza.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadserege: Az Ancre és Somme között időnkint erős tüzési harc. Tüzelésünk szétszorta az ellenséges gyalogságot Varlencovtól délre állásaink előterében és megakadályozta Hauptól Abaentől nyugatra az angol árkokban a gyülekezéseket Sailly-Saillies keleti szélét tartjuk. A falu mindkét oldalán a franciák délután nagy erővel támadták. Visszavertük őket. A trónörökös hadserege: Felső-Elszázban a Dolertől északra tüzési előkészítés után bekövetkezett francia előretörés teljesen megfiusult.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A tenger és a Kárpátok között nincs lényegesebb esemény. Károly főherceg vezérezredes arcvonala: A Gyergyó-hegységben német és osztrák-magyar zászlóaljak elfoglalták a Bippa-Arsurilot. A Belbortól keletre emelkedő magaslatokon és a Kutna keleti partján az oroszok többszörös támadással hiába kísérleteztek, hogy elvitassák tőlünk a kiküzdött területnyereséget. Az Oltozi-szoros mindkét oldalán emelkedő hegyeken is visszavertük az ellenség előretöréseit. Kampolungtól északnyugatra csapataink elfoglalták Candestit. A Vöröstorony-szorostól és a szurduki műúttól délkeletre, valamint Orsovától északra a románok erős ellentámadásai semmi eredménnyel sem jártak. Véres veszteségeik mellett foglyokban ismét több mint ezer embert veszítettek.

Balkán harctér:

Mackensen vezértábornagy hadserege: Észak-Dobrudzsában a Duna mentén állásunk balszárnya ellen tapogatózva előrenyomuló ellenséges osztagokat visszavertünk. A Duna balpartjáról eredménytelenül lötték Csernavodát.

Macedón arcvonala:

A monastiri síkságon erős tüzési harc. Az ellenségnek Lazec Kenali mellett és a Cserna-mentén Bródtól északra keletre indított veszteségteljes támadásával szemben a német-bolgár állásokat egytől-egyig megtartottuk. — Ludendorff.

— **A kultúregyesület ülése.** A Torontál-vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület igazgatósága holnap, szerdán délután 5 órakor a vármegyház alispáni kistermében ülést tart, amelyre az igazgatóság tagjai ezuton is hivatalosak.

— **Esküvő.** Barts Gyula dr. főgimnáziumi tanár folyó hó 21-én délután 5 órakor tartja esküvőjét Budapesten a József-Városi plébánia-templomban Tolle Gizi kisasszonnyal Nagybecskerekéről.

Dr. Edenburg Andor nagybecskereki ügyvéd, tartalékos hadbíró főhadnagy, budapesti katona ügyész és galantai Balogh

Gizike folyó hó 13-án délután 4 órakor házasságot kötöttek.

— **Németh József püspök meghalt.** A csanádi egyházmegyének nagy gyásza van. Mint ugyanis Temesvárról jelentik, Németh József felszentelt püspök, a csanádi egyházmegye nagyprépostja, Temesvár diszpolgára a vasárnapra virradó éjjel 86. évében hosszas betegeskedés után meghalt. Németh Szegeden született. Huszonegy éves korában püspöki tollnok lett a csanád egyházmegyei rezidenciában. 1871-ben kanonok lett, 1874-ben püspökké szentelték, öt évre rá nagyprépost lett. Temesvárott 60 évnél többet töltött; a város diszpolgárává választotta nyolc év előtt és arcképét a tanácsterem számára megfestette. Két évig betegeskedett. Temetése valószínűleg esztörtökön lesz. A király Német püspököt kiváló egyházi érdemeiért a vaskorona-rend második osztályával és a Ferenc József-rend csillagos nagykeresztjével tüntette ki. Halála az egész délvidéken általános mély részvétet kelt.

— **Az adófizetés Torontálban.** Laday Kálmán pénzügyigazgató-helyettes a közigazgatási bizottság tegnapi ülésén az adóbefizetésekről a következő jelentést terjesztette be:

Torontál vármegye mint törvényhatóság területén állami egyenes adók címén a) megállapított tartozás 13.156.823 K 16 fil., b) befizetés 7.385.553 K 78 fil. Hátralék: 5.771.269 K 38 fil. vagyis az össztartozásnak 43%-a. A folyó évi október havi befizetés 136.885 K 36 fillérrel kisebb, ellenben átlagosan a folyó évi január-október havi befizetés 575.365 K 23 fillérrel nagyobb, mint a múlt év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. Hadmentességi díjban a) megállapított tartozás 350.413 K 94 fil., b) befizetés 26.343 K 31 fil. Hátralék: 320.070 K 63 fil. vagyis az össztartozásnak 92%-a. A folyó évi október havi befizetés 26.207 K 70 fil. a folyó évi január-október havi befizetés pedig átlagosan 10.096 K 18 fillérrel kisebb, mint a múlt év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. Jövedelemadó címén a) megállapított tartozás 470.211 K 58 fil., b) befizetés 124.131 K 62 fil. Hátralék: 346.079 K 90 fil. vagyis az össztartozás 73%-a. A folyó évi október havi befizetés 21.586 K 70 fillérrel, a folyó évi január-október havi befizetés pedig 122.411 K 68 fillérrel nagyobb, mint a múlt év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. A lefolyt október hónapban 3 esetben fizetési halasztást, 27 esetben pedig ideiglenes házaadó mentességet engedélyezett a pénzügyigazgatóság.

— **A népoktatás a vármegyében.** Grézló János kir. tanfelügyelő a vármegye múlt havi népoktatási állapotáról a közigazgatási bizottság tegnapi ülésén a következőket jelentette:

Torontál vármegyében október havában ugyanezen keretben folyt le az elemi iskolák működése, mint a tanév kezdetével. Egyes helyeken megnyiták a felsőbb osztályok is rendes tanítással. Tanító nélkül maradt állami és községi elemi népoktatás helyettesek kiküldetésének kérdése nagyobb részben még van oldva. Így a községi elemi iskolák el vannak látva helyettesekkel, míg az állami iskoláknál bizonyos hiány van, mert a hirdett 600 tanítói állásra a kinevezések eddig nem történtek meg. Helyettes tanterő kirendelése szükséges még a zsigmondfalvai, a magvarszentmártoni, az istvánvölgyi, a dóci és a bánlakai áll. el. iskolához, valamint a torontálujfalusi és a tiszatárrosi községi elemi iskolához. A polgári iskolák működése október hó 1-ével kezdődött. Tulzsfolt a nagybecskereki áll. polg. fiu és a zárdai rom. kath. leányiskola, valamint a nagyikindai állami polgári leányiskola. Ezen iskolákba a tanulók igen nagy számban iratkoztak be és a tanulók számát szaporították a menekültek gyermekei is. A nagybecskereki áll. polgári leányiskola és a nagyikindai áll. polg. leányiskola épületét, bár minden lehető elkövetett, nem sikerült mentesíteni a katonai tart. kórháztól. A

nagybecskereki áll. polg. iskola türethetőleg van elhelyezve az Eötvös-utcai régi áll. el. iskolában. A nagyikindai áll. polg. leányiskola meg nem felelő ideiglenes helyiségben délutánokénti tanítással küzd. A vall. és közokt. m. kir. miniszter Magyar Rezső párdányi áll. el. isk. tanítót a tanfelügyelőséghez rendelte be szolgáltatételre, Magyar Rezső rokkant népf. zászlós, ki az iskolai tanításra képtelen, azonban irodai munkát végezhet. Jelenti továbbá a tanfelügyelő, hogy Liska Margit okl. óvónő a nagygáji állami ovodához neveztetett ki és Bayer Amália zugói állami óvónő a lázárközi áll. ovodához helyeztetett át óvónővé. Az iskolák folyó tanévi működésének kezdetén lévén, október havában kiszállások, illetőleg külszolgálat nem volt. Gockler Zsigmond nagykeresztbetraki áll. igazgató-tanítót a miniszter 25 éves buzgó és eredményes működéséért elismeréssel tüntette ki, mely elismerést nevezettnek a helyszínén személyesen átadtam.

— **Temetés.** Ma délután temették el nagy részvét mellett az elhunyt Löwy Ignácét. A gyászszertartás után, melyen nagy közönség vett részt az elhunytat kivitték az izr. temetőbe s ott helyezték örök nyugalomra. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

A legjobb anya, a legszeretőbb rokon Löwy Helén a mi örök fájdalomunkra és legmélyebb gyászunkra f. évi november hó 8-án a Wieni Cottage-szanatóriumban életének 68-ik évében nemes lelkét visszaadta az Urnak. Az Erzsébet-téri gyásházából f. évi november hó 14-én d. u. 3 órakor temetjük. Kelt Nagybecskereken, 1916. évi november hó. Dr. Hubert Zsigmond veje. Löwy Irma, Lóza Zsigmond, dr. Hubert Zsigmondné szül. Löwy Margit gyermekei. Lóza Zsigmondné szül. Lövinger Ilonka menyje. Sándor Tibor, Hubert Lenke, Lóza Ferenc unokái. Özv. Winter Lipótné Katalin, Lang M. L. testvérei.

— **Egy tizenkettős hős.** A cs. és kir. hadügyminiszterium sajtóosztálya közli: 1915. év október 16-án a 12-ik gyalogezred egyik századjának a Belipotok magaslat ellen megindult támadása közben Nagyidi Péter tiszthelyettes szakasza jelentékeny veszteséget szenvedett szemközt az ellenséges gyalogság tüze, oldalról pedig az ellenség géppuskái miatt. A tiszthelyettes, a fegyelemnek ez a régi mestere mindazáltal vitézül kitarított a kényelmetlen helyzetben, csapatát rohamtávolságra juttatta s azután szakasza élén legelsőnek tört be az ellenség árkaiba. Ez a sokszor kipróbált, derék tiszthelyettes, aki akkor már tulajdonosa volt a kis ezüst és a bronz vitézségi éremnek, ezért az újabb vakmerő tettéért az I. osztályu ezüst vitézségi érmet kapta meg.

— **Uj Vöröskereszt fiók.** Klári községben új Vöröskereszt fiók-egylet alakult, amelynek elnökévé Jonyev Milos, titkárává Jorgovics Lyubisa, pénztárnokává Stojkov Jovant választották meg.

— **Az egyévi önkéntesi karpaszomány** A honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel egyetértőleg az egyévi önkéntesi karpaszomány viselésére való jogosultságot a háboru tartamára nagymértékben kiterjesztette. Az erre vonatkozó rendelet értelmében mindazok a tartalékosok és póttartalékosok, továbbá azok a népfelkelés első osztályába tartozó népfelkelők, akik közshadseregbeli, illetve honvédségi szolgálati kötelezettségük kitöltése után jutottak népfelkelésbe, ha az egyévi önkéntesi kedvezmény elnyeréséhez a véd-erőtörvény értelmében megkivánt tudományos képzettséget legkésőbb 1916. november elsejéig megszerezték, feljogosíthatók az egyévi önkéntesi karpaszomány viselésére való jogosultság elismerése iránti kérelmet annál a csapattestnél, póttestnél, stb. kell előterjeszteni, amelyhez az illető tartozik. A kérelem tekintetében előzetesen és ideiglenesen a csapattest, póttest, stb. parancsnoka határoz, véglegesen pedig az illetékes kiegészítési kerületi vagy honvédkiegészítő parancsnokság. A rendelkezés a tanítókra nézve is általában érvényes.

— **A vármegye egészségügye.** A közgazgatási bizottság tegnapi ülésén dr. Haidegger Lajos megyei főorvos előadta, hogy törvényhatóságunk területén a most mult október havában a közegészségi viszonyok némiképen kedvezőtlenebbre fordultak: mivel ezen hónap folyamán 13 község és két városban a hólyagos himlő szórványosan jelentkezett és pedig: Alsó-íttebe 1, Németsernye 2, Mollyfalva 1, Melence 3, Tiszaszentmiklós 1, Magyarcsernye községben 4, Csernye 2, Basahid 4, Nagybiakás 1, Tiszahégyes 1, Szanád 5, Egres 1, Torontálszécsány 2, Nagybecskerek városban 4 és Nagyikinda városban 3 eset. Hólyagos himlőmentesek lettek: Melence, Szőlősdvornok és Lovrin községek. Iskolák bezárattak: Nagybiakás, Torontálszécsány és Basahid községekben hólyagos himlő miatt, ovoda pedig Magyarcsernye községben. Egyéb heveny fertőző betegségek közül bejelentettek: 81 vörheny, 28 hasihagymáz, 70 difteritisz, 38 kanyaró, 1 gyermekági láz és 5 vérhas. A legmesszebbmenő óvintézkedések minden tekintetben megtétettek.

— **Két királyi gyermek** vált az utóbbi napokban gyászos események révén aktuálissá: a beteg cárevis, a tifuszban elhalt kis Mircea román herceg — mind a kettőnek arcképét közli a Jó Pajtás legújabb november 12-diki száma Kis Krónika rovatában. Benedek Elek népszerű képes gyermeklapja közli ezenkívül Vértesy Gyula versét, Zsoldos László elbeszélését, Rákosi Viktor folytatja regényét, Endrődi Béla rajzot és verset ad, Bicsó Ilona képet a tündérek erdélyi meneküléséről, Benedek Elek versével, Lakatos László cikket az erdélyi szászokokról (képekkel), Bölske repülő-kapitány képe is itt van. Benedek Elek egyre nagyobb érdeklődés közben folytatja A nagy földindulás című székely hazájából való menekülése regényes történetét. Tarka mese, sok szép kép, a rejtvények és szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala. Budapest, IV., Egyetem-téca 4.

Képek a háborus Erdélyből.

Egy székely falu, mely nem tudott az oláh háborúról.

Kolozsvár, nov. 28.

Osdola háromszékmegyei község a délkeleti Kárpátok aljában, a román határtól alig 8 kilométernyire van s abban a kiváltságos helyzetben részesült, hogy exponáltsága dacára, a legkevésbé sem selyette meg az oláh inváziót. Az oláh uralom alatt a legképtelenebb verziók keringtek a község sorsáról s ellenőrizhetetlen hírek szerint a bevonuló oláhokat a község lakossága abban a hitben, hogy az oláhok segítségünkre sietnek, éljenzéssel fogadák. Természetesen mindebből egy szó sem igaz, a tény mindössze az, hogy ott az oláhok csodálatraméltó tisztességgel viselkedtek. Zsögön Géza dr. kolozsvári rendőrfogalmazó, aki az oláhok kiverése után otthon maradt szüleinek meglátogatására hazautazott, tegnap érkezett vissza Kolozsvárra s az oláhok osdolai uralmáról érdekes részleteket beszélt el:

— Az oláh háboru első napján, 28-án reggel vonultak be az oláhok Osdolára. Barátságosan beköszöntöttek a portákra s jó reggelt kívántak az ébredő széke-lyeknek. Osdolán nincs telefon s így, mivel semmit sem tudtak a hadüzenetről, kérdezték az oláhoktól, hogy mi járásban vannak. Az oláhok diplomatikusan kitér-

tek a válaszadás alól s csak annyit mondtak:

— Békét jöttünk csinálni — s azután a kérdezősködőkre ravaszul rájuk mosolyogtak.

Pár óra leforgása alatt megtelt a falu oláhokkal, akik rövid időre a piacon telepedtek le. A falu gyermekei egy szempillantás alatt körülfogták a katonákat s a másik percben már a katonák lábai alatt futkároztak. A község lakosai csak akkor voltak tisztában a helyzettel, mikor az oláh csapatok parancsnoka telefon iránt érdeklődött s azt kérdezte, merre vannak a magyarok. Ekkor azután kissé megijedtek, de mikor az oláhok Gelenc felé elvonultak s még őrséget sem hagytak maguk után, megnyugodtak. Dél felé a szomszéd község jegyzője értésükre adta hogy kitört az oláh háboru. A módosabb emberek közül egy néhányan elmenekültek, de a község lakosai, pár asszony kivételével, mind otthon maradtak.

Közel egy hétig semmi sem zavarta a község békéjét, amit a község derék plébánosa, Kacsóh Boldizsár arra használt fel, hogy a fogyasztási szövetkezet áruját a község lakosai közt szétosztotta. A harmadik héten bejöttek a községbe az oláhok táborig csendőrei. Formálisan átvették a szövetkezetet, lepecsételték a pénzeszekrényeket, de azután minden barátságos magatartásuk ellenére sem állhatták meg, hogy Tóth Simon és Tóth Gáspár üzletét ki ne fosszák. Nagyobb bajtól a községet az óvta meg, hogy a termés még nem volt betakarítva. Csépeletlenül hevert a gabona a esürökben s az oláhok nem tudtak rekvirálni, mindössze egy pár véka zabot. Nagyon megváltozott a helyzet, mikor az oláhok egy Kostyán nevű bírót hoztak a község nyakára. A primár, mint a tűz, úgy lopott. A legkülönbözőbb címen zsarolta a lakosságot, de bizony a derék székelyek nem igen respektálták s jól oda mondogattak neki. Különösen a plébánosra neheztel emiatt s azt mondta, hogy nem nyugszik addig, amíg a föld alá gem teszi. Erre azonban nem volt ideje. Megtette ez a Kostyán egy izben azt, hogy beállított Zsögön József földbir. okoshoz, Zsögön fogalmazó apjához, aki már 48-ban is végigélte a forradalmat s egy könnyű kocsiját elrekvirálta. Másnap két oláh katonával visszaküldette, de csak negyven korona ellenében volt hajlandó visszaadni.

Érdekes, hogy az első magyar katona, aki az oláhok kiűzése után betette a lábát, egy osdolai illetőségű huszár volt. Az oláh háttvédek még nem takarodtak ki a községből, mikor három huszár vágatott be a községbe. Egyiknek, aki egyenesen a község házának tartott, lobogó volt a kezében, letépte a ház ereszen dísztelenkedő oláh lobogót s a nemzetiszínű zászlót tűzte ki helyébe. Mikor leszállott a lóról, felismerték falubelijüket, akit azután tejbévajba fűrésztöttek. Tuszt sem vittek el magukkal, de a primár 40 előfogott rendelt ki Kézdivásárhelyre, hogy a lopott holmikát az ojtózi szoroson kiszállítsák Romániába. A negyven ember közül, akik az előfogotakat kísérték ki, csak egy tudott megszökni, a többiek az oláhok magukkal hureolták, hogy mi lett a sorsuk, máig még senki sem tudja.

Az oláh uralom alatt Osdolán senkinek a hajszála sem görbült meg. Az ősz-szes kár, amit az oláhok betörése folytán szenvedtek, az eltűnt 40 előfogot, 20 pár majorság és egy pár véka zab, meg a plébánosnak pár üveg befőttje, amit térít-

vény ellenében az oláh élmezési tiszték magukkal vittek. A plébános élvén a gyanuperrrel, hogy az oláh bíró meg fogja torolni rajta bosszuját, az oláhok távozása előtt két nappal kiszökött az erdőbe. Szerencséseje volt, mert a primár magával akarta vinni, de miután sehogy sem akadt rá, éktelen káromkodások közepette a községből örökre eltávozott.

HIRDETÉSEK.

Lakást keres

két önkéntes jó barát, lehetőleg uri családnál, hol nemcsak kellemes szobát, hanem egyuttal kellemes otthont találhatnak.

Szíves ajánlatokat „Őszi esték” címen a kiadóba kérnek.

Felhívás.

A „Köz- és Magántisztviselők Egyesülete” kebelében alakult **favágógéptársaság** felszámolt. Vagyonát a „Köztisztviselők fogyasztási szövetkezeté” vette át; felhívjuk azokat, kik az előbb említett favágógéptársaság tagjai voltak, hogy pénzfelvételre való jogu utáguk igazolása mellett részvényeik és azok kamatának kiegyenlítése céljából jele tkezzenek a „Köztisztviselők fogyasztási szövetkezeté” üzleti helyiségében f. évi november 16-án, 17. és 18-án d. e. 10 óra között.

Köztisztviselők
fogyasztási szövetkezte.

Kerestetik egy külön bejáratu

SZOBÁ
irodahelyiségnek Árpád-utcában

Cím a kiadóhivatalban.

Keresek olyan
kisasszonyt,
aki több nyelven beszél.

Dr. Anuica Aurél ügyvéd
Nagybecskerek, József főherceg u. 6.

1345-3.1

Ház eladó

NAGYBECSKEREKEN, őszobás urilakással.

Ugyanott elköltözés folytán eladó néhány műtárgy, eredeti festmény, híres mesterek metszetei s képes folyóiratokból álló könyvtár is. :: ::
— Közlebbit a kiadóhivatalban. —

1267-x 15

HELYBELI BESZERZÉSI FORRÁSOK.

Biztosítási ügynökségek:

Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.—Francia bizt. társ. József fhg.-u.
Ifj. Rigó István (Első M. Alt.) Árpád-u. 21.
Steinitzer Géza (Ass. Generali) Hunyadi-u.

Borbély és fodrász:

Ikity Dusán, Hunyadi-utca.
Martinov Szvetozár Szerb egyház palota.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-utca.

Butorgyár:

Bence A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv.Guttman Jakabné és fiai. Kültelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.

Divatáruház:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca 9.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mesznik Imre, Pénzügyi palota.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:

Schneider János, Aradáci-ut.

Drogueria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Ekszerészek:

Mesznik R. özvegye, Hunyadi-utca.

Fényképész:

Kremser István, Gizella-part.
Oroszy Lajos, Korona-utca.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis É., Erzsébet-hidon túl, Ambrózy-
szappangyár épületében.

Fűszerkereskedő:

Blesz Ferenc, Megyeház-u. 2. Tarnai-féle ház.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor, Melencei-utca.
Vági Sándor, szerb egyházpalota.

Kávéház:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműaru-, rövidaruüzlet:

Benó Testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:

Almásy Elek, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvkötészet:

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-
szállodával szemben).

Kőművesek:

Hoff N. és társa.

Lakatosműhely:

Engel Ádám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Női kalap- és kézimunkaüzlet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Női kalap divatterem és előnyomda:

Szehr Mariska, Gizella-part. Kurländer-
udvar.

Női kalap divatterem és kalapvasalás:

Andresz A. Főtér, Bauer-ház.

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-utca.
Goldschmidt Lipót, Hunyadi-utca.

Sirkóraktár és szobrászterem:

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, szerb egyházpalota.

Szállodák:

Beneth nagyszálloda, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához“ c. szálloda, Megyeház-u.

Szeszgyár:

Lukács és Társa, Kültelek.
Schwirllich Alajos, Aradáci-utca

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Bence A. és Fia.

Tüzifa-, épületfakereskedés:

Annau örökösök, Korona-utca.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.

Uridivatáruház:

Liptay Dezső, Hunyadi-utca.

Vaskereskedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.
Daun Gyula, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király söresarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Rensing Mátyás, Otthon-söresarnok.
Tóth és Norizsán, a nagyhid mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.